

COÖPERATIE ERFGOED LIMBURG & HUIS VOOR DE KUNSTEN LIMBURG

Theo Oberndorff, Mijke Harst – van den Berg – augustus 2026

Inleiding

Tijdens een overleg op 7 mei jongstleden met Provincie Limburg, Coöperatie Erfgoed Limburg (CEL) en Huis voor de Kunsten Limburg (HKL) zijn de nodige inzichten uitgewisseld over de aankomende *Subsidieregeling Lokale Musea 2026-2027*. Tevens is bij dit overleg besproken om tijdens een bijeenkomst op 30 juni jongstleden de nieuwe *Meerjarige Museumvisie* en de hierboven genoemde regeling aan het veld te presenteren. Gedurende de bijeenkomst op 30 juni, georganiseerd door CEL en HKL, zijn over en weer diverse vragen gesteld en beantwoord. De inhoudelijke feedback vanuit het veld was waardevol en wellicht richtinggevend voor een verdere uitwerking van de regeling. Bij deze bijeenkomst was de Provincie Limburg ambtelijk vertegenwoordigd.

Deze actualiteitennota bouwt voort op de door Provinciale Staten aangenomen *Motie 3233 inzake kleine musea* (ingediend 7 november 2025). In deze motie hebben Provinciale Staten uitgesproken dat kleinere musea een belangrijke bijdrage leveren aan het behoud en de presentatie van het Limburgse erfgoed en dat aanvullende ondersteuning noodzakelijk is. De voorliggende beleidsaandachtspunten sluiten aan bij deze bestuurlijke opdracht en geven hier vanuit het erfgoedveld een wenselijke invulling aan.

Met deze actualiteitennota bieden CEL en HKL namens het veld advies aan Gedeputeerde Staten. Wij vragen u de beleidsaandachtspunten uit deze nota mee te nemen bij de verdere vormgeving van de ondersteuningsregeling voor lokale musea in onze provincie.

Beleidsaandachtspunten lokale musea

- De bredere toegankelijkheid van de subsidieregeling voor musea

Het voorstel van provincie is om de regeling open te stellen voor erkende Limburgse musea (29 musea in augustus 2026, incl. drie provinciale musea) én voor museale instellingen in aanloop naar de registratie in Museumregister Nederland (1 museum in augustus 2026).

Naast bovengenoemde organisaties is Limburg veel musea rijk die zich ontfermen over waardevol cultureel erfgoed dat een belangrijk onderdeel vormt van de Limburgse identiteit. Deze lokale musea zonder erkende museale status, of zonder de ambitie deze status te behalen, worden veelal gedragen door gedreven en deskundige vrijwilligers. Om de *Limburg Collectie*¹, die mede door deze organisaties wordt beheerd, te borgen en door te vertalen aan toekomstige generaties is het essentieel dat ook de basis van deze collecties op orde is

¹ De Limburg Collectie is de spiegel van de Limburgse samenleving, vastgelegd in collecties van musea, archieven, bibliotheken en verenigingen. Het is een rijke, veelomvattende verzameling van publicaties in of over Limburg en objecten die de geschiedenis van Limburg in zich dragen. Denk aan boeken en oude drukken, kaarten, grafiek, reisverslagen van Jezuïeten, maar ook aan kunstobjecten, artefacten en archiefstukken. Als samenwerkende organisaties willen wij deze Limburgcollectie behouden voor de toekomst, (digitaal) toegankelijk maken, bekendheid geven en op een aansprekende manier laten beleven door een zo breed mogelijk publiek. Bron: <https://www.limburgserfgoed.nl/site/nwsid,58/nieuwsitem.html>, d.d. 27.08.2026.

en blijft. Het betreft naast het fysieke behoud van collecties ook de digitale registratie, ontsluiting en herbruikbaarheid ervan. Juist lokale musea beschikken vaak over unieke erfgoedcollecties die nog beperkt digitaal geregistreerd of online toegankelijk zijn. Een versterking van de digitale basisvoorzieningen draagt bij aan een betere zichtbaarheid van het Limburgse erfgoed en vergroot de mogelijkheden voor kennisdeling, onderzoek en publieksbereik.

Het advies van HKL en CEL is daarom om de regeling toegankelijk te maken voor drie categorieën musea:

- 1) Erkende Limburgse musea die zijn geregistreerd in Museumregister Nederland;
- 2) Musea in aanloop naar de museumregistratie in Museumregister Nederland;
- 3) Niet-geregistreerde collectiebeherende instellingen met een ANBI-status die specifieke, nog nader te bepalen, uitgangspunten van de Ethische Code voor Musea (ECM) naleven.

Daarnaast adviseren wij om partijen die een aanvraag indienen voor de regeling te stimuleren zich aan te sluiten bij CEL, specifiek als lid van de 'Werkgroep Musea'. Deze werkgroep neemt de netwerkfunctie van de voormalige Federatie van Musea in Limburg (FML) over en vervult binnen CEL de rol van overlegplatform en belangenbehartiger voor de Limburgse musea. HKL werkt nauw samen met deze werkgroep ten behoeve van kennisoverdracht en ondersteuning van de aangesloten erfgoedvrijwilligers. Door aansluiting bij CEL wordt kennisuitwisseling bevorderd en kunnen musea beter worden ondersteund bij hun digitaliseringsopgave.

- De looptijd van de subsidieregeling

De beschikbaar gestelde incidentele middelen voor de versterking van lokale musea zijn vooral effectief wanneer deze worden ingezet binnen een meerjarige ontwikkellijn. Uit ervaring weten wij dat vraagstukken en verbetertrajecten rondom collectiebeheer, digitalisering, verduurzaming, veiligheid en personeels- en vrijwilligersbeleid continuïteit vereisen en slechts beperkt kunnen worden opgelost binnen één subsidieronde. Met name digitalisering is geen eenmalige investering, maar een doorlopend proces van registreren, beschrijven, publiceren en actualiseren van collectiedata. Het opbouwen van bruikbare digitale collectieregistraties vergt meerdere jaren en vraagt bovendien om scholing van vrijwilligers en borging van kennis binnen organisaties. Vandaar dat meerjarige ontwikkeling en verduurzaming van de regeling randvoorwaardelijk zou moeten zijn om zorg te kunnen dragen voor de kwaliteit van het zichtbaar, houdbaar en bruikbaar maken van een relevanter deel van de *Limburg Collectie* voor een zo breed mogelijk publiek en diverse gebruikers. CEL en HKL adviseren vanwege bovenstaande om voortzetting van de regeling met een structureel karakter. Daarmee wordt aangesloten bij de intentie van Provinciale Staten, zoals verwoord in Motie 3233, om de weerbaarheid en toekomstbestendigheid van kleinere museale organisaties in Limburg duurzaam te versterken.

- Een interdisciplinair vervolg op de regeling

De *Limburg Collectie* wordt beheerd, behouden en zowel fysiek als digitaal gepresenteerd door musea, archieven, bibliotheken en overige erfgoedbeherende organisaties. Al deze partijen, met of zonder fysieke presentatieplek, dragen zorg voor de bronnen van ons Limburgs erfgoed en daarmee voor de Limburgse identiteit. Vanuit dit gegeven is het advies van CEL en HKL om het vervolg op de regeling open te stellen voor organisaties breder dan de museumsector. Door een discipline-overstijgende en structurele voortzetting van de regeling kan data van bijvoorbeeld musea, archieven en audiovisuele collecties beter worden gedeeld,

gekoppeld en verrijkt. Hiermee kan de maatschappelijke opbrengst van publieke investeringen aanzienlijk worden vergroot.

Tenslotte

Namens het veld spreken wij de wens uit dat de genoemde beleidsaandachtspunten worden betrokken bij de verdere uitwerking van de *Subsidieregeling Lokale Musea*. Daarmee wordt niet alleen uitvoering gegeven aan de ambities uit de *Meerjarige Museumvisie*, maar ook aan de door Provinciale Staten uitgesproken wens om kleinere musea duurzaam te versterken. De voorgestelde verbreding van de doelgroep, een met voorkeur structurele ondersteuning en een toekomstig discipline-overstijgend vervolg dragen gezamenlijk bij aan het beheer, behoud, de zichtbaarheid en de duurzame digitale toegankelijkheid van onze *Limburg Collectie* voor huidige en toekomstige generaties.

Het bestuur van CEL en de adviseurs van HKL zijn bereid mee te denken over de criteria die in de regeling worden opgenomen en waaraan aanvragen moeten voldoen om voor honorering in aanmerking te komen. Daarnaast zijn zij beschikbaar om advies te geven in het kader van een vooroverleg over de voorbereiding en indiening van aanvragen. Evenals voor het geven van advies bij de beoordeling van de aanvragen.